

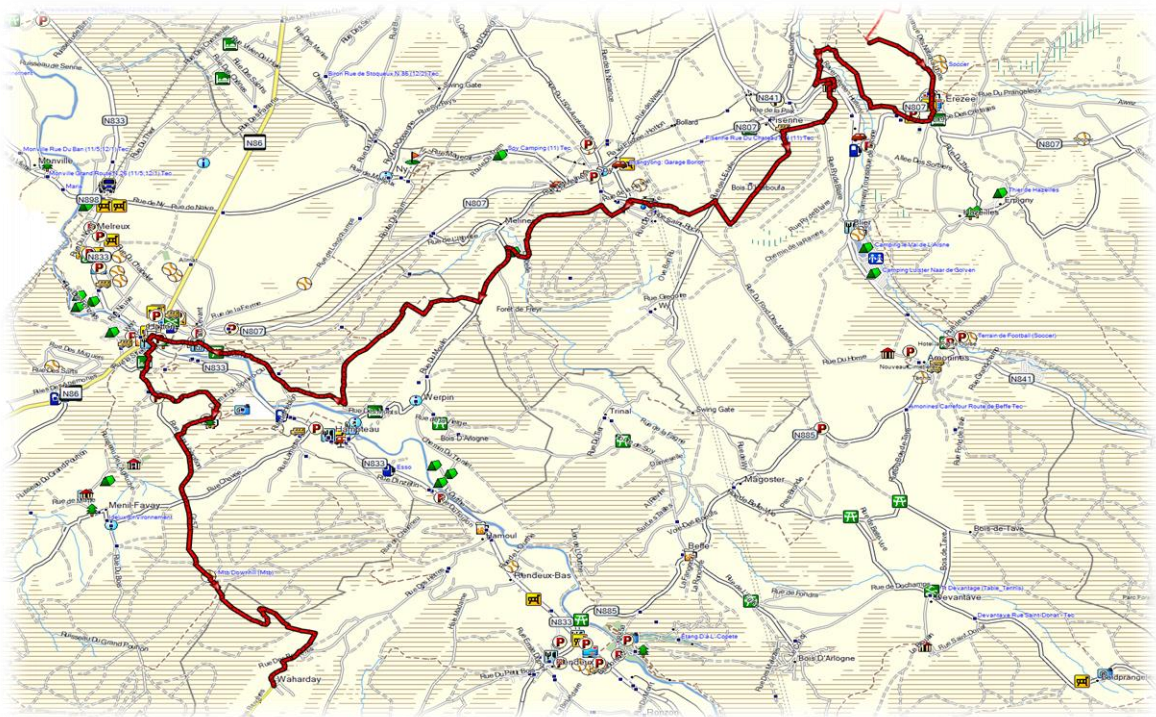
horizontale dekstenen rusten. Het dolmencomplex is 10,8 meter lang en 4,6 meter breed, 15 stenen vormen hierdoor een soort overdekte gang. De dichtst bijgelegen groeve waar deze steen vandaan kan komen, ligt op 1,5 km. Het moet dus een haast bovenmenselijk werk zijn geweest om ze daar uit te kappen en tot hier te sleuren, aangezien de zwaarste steen toch meer dan 20 ton weegt!

Woensdag 25 augustus 2021

- Wandeling : Van Erezee tot Waharday
- Afstand : 22 km
- Stijgen : 480 m
- Dalen : 480 m
- Duur : 6 uur

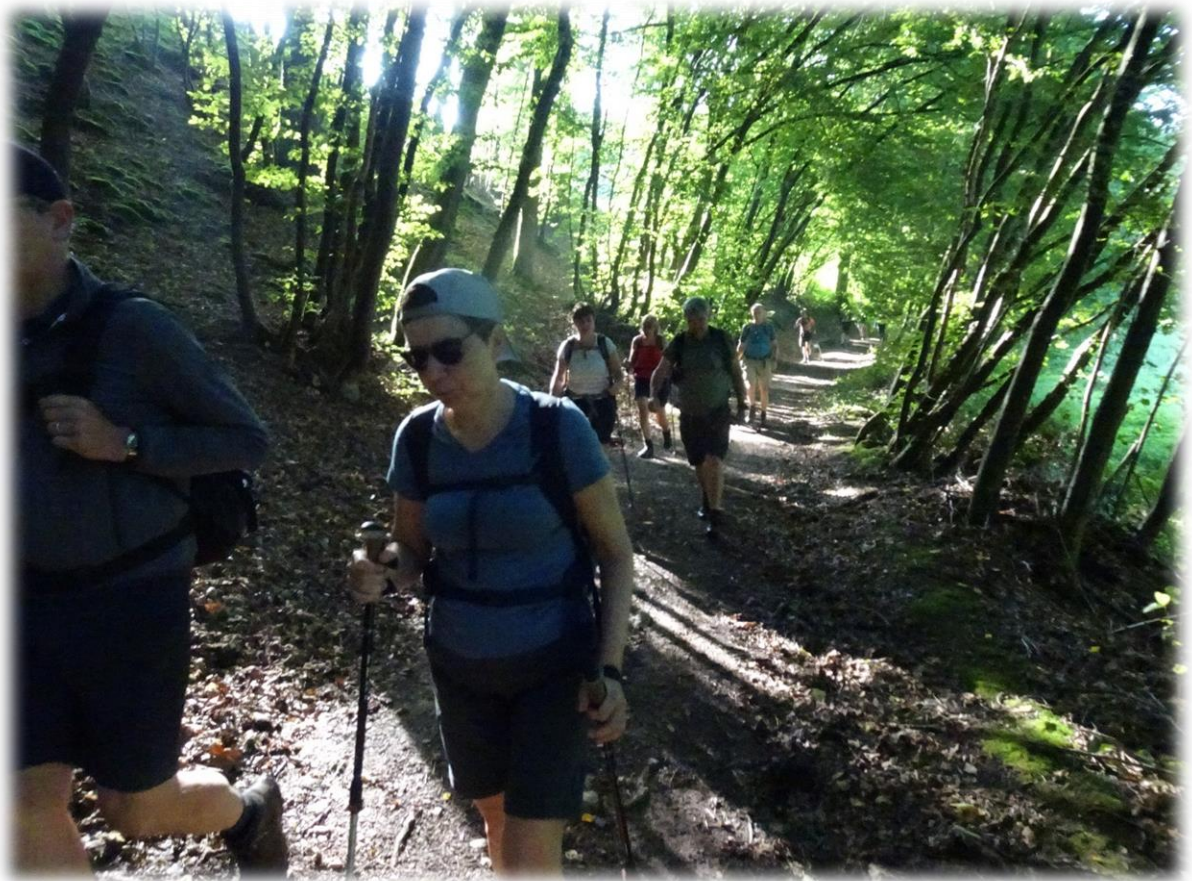
We nemen terug afscheid van ons kamp. Aan de lachende gezichten is te zien dat iedereen er terug zin in heeft.

We komen regelmatig het wilgenroosje tegen. De Nederlandse naam is afgeleid van de gelijkenis van de bladeren met die van wilgen. Na een bosbrand is het een van de eerste planten die opkomt. Jonge bladeren en jonge scheuten kunnen als groente of in soep gebruikt

worden. Maak bij gebruik als groente de scheuten klaar als asperges. De bladeren kunnen ook voor het trekken van thee gebruikt worden maar dan moeten de bladeren eerst in de zon drogen.

Een volwassen hazelworm van zo'n 30 à 35 cm. Het is een prachtexemplaar. Hij is gezond en hij leeft. Een hazelworm wordt ook wel eens een pootloze hagedis genoemd omdat hij nauw verwant is met de hagedis en niet met de slang. De hazelworm eet voornamelijk kleine

ongewervelden: vooral (naakt)slakken en regenwormen, maar ook spinnen en insecten. Net omdat de hazelworm veel slakken eet, wordt dit reptiel vaak beschouwd als een ‘nuttige’ tuinsoort.

De hazelworm is een vrij zeldzame soort die er een verborgen levenswijze op nahoudt. Overdag verstopt de hazelworm zich meestal onder stenen, boomstronken, stukken hout, in

composthopen of hoopjes afgefallen bladeren. Wanneer het regent - vooral na een warme, droge periode - verlaat de soort ook overdag zijn schuilplek, op zoek naar regenwormen en slakken die dan massaal tevoorschijn komen. Hazelwormen sneuvelen regelmatig in het verkeer. De kans dat je een verkeerslachtoffer vindt is klein (omdat de soort vrij zeldzaam is), maar het kan wel. Ook katten vangen regelmatig hazelwormen en komen hun prooi dan vaak aan hun baasje tonen.

De hazelworm heeft een voorkeur voor beboste gebieden met halfopen begroeiing en een vochthoudende bodem. Je kan er de soort aantreffen op open plekken in het bos, in de

bosranden, op kapvlaktes of langs bospaden. Ook holle wegen, houtwallen, (spoor)wegbermen, zandgroeves en kalkhellingen kunnen een geschikt leefgebied vormen voor de hazelworm.

Als een hazelworm wordt vastgepakt, kan het dier de staart afwerpen. De afgeworpen staart blijft een tijdje kronkelen en trekt de aandacht van de vijand waardoor de hazelworm (zonder

staart) kan ontsnappen. De staart breekt steeds af bij een speciale zwakkere wervel. De staart groeit later weer aan maar wordt nooit zo lang als de oorspronkelijke staart.

De molen van Fisenne, werd ook Hesbois, of molen van de Aisne genoemd, en al in 1314 werd er in het "Livre Terrien" over zijn bestaan gesproken. Al meer dan 600 jaar geleden dus, dat de eerste boeren hun kostbare voedsel naar de molensteen brachten. Eén van de

bijzonderheden van deze molen is vooral de lengte van het kanaal (de waterloop). Deze begint vlakbij de Pont d'Erezée en leidt het water van de Aisne naar het schoepenrad van 4 meter doorsnede. Een rad met 48 waterbakken. Oorspronkelijk was het een houten rad, maar in 1938 werd het vervangen door een rad van ijzer. Dit zware rad had als rol om de molenstenen in gang te zetten via imposante tandwielen.

Het kleverig koraalzwammetje is een schimmel en groeit op sterk vermolmde stronken en stammen van naaldbomen. Hij vertakt als een gewei of koraal. De kleur is opvallend oranjegeel. Bij het opdrogen wordt het vruchtlichaam hoornachtig en donkerder oranje van kleur. Hij is niet giftig, maar ook niet eetbaar, vanwege de rubberachtige structuur.

Roodbruine slanke amaniet is niet giftig en is eetbaar maar niet erg smakelijk. Als men hem rauw eet kan men ook maagklachten hebben. Deze paddenstoel groeit voornamelijk rond de berk.

De koepel van een tank trekt onze aandacht.

Telkens we een terrasje passeren dicht bij het kamp, kunnen we het niet nalaten om de plaatselijke middenstand te steunen.

Barbara, onze barmoeder, dient ons te verlaten. Ze dient morgen terug aan het werk te gaan. Ik heb haar een geschenkje gegeven en heb haar bedankt met het volgende tekstje;

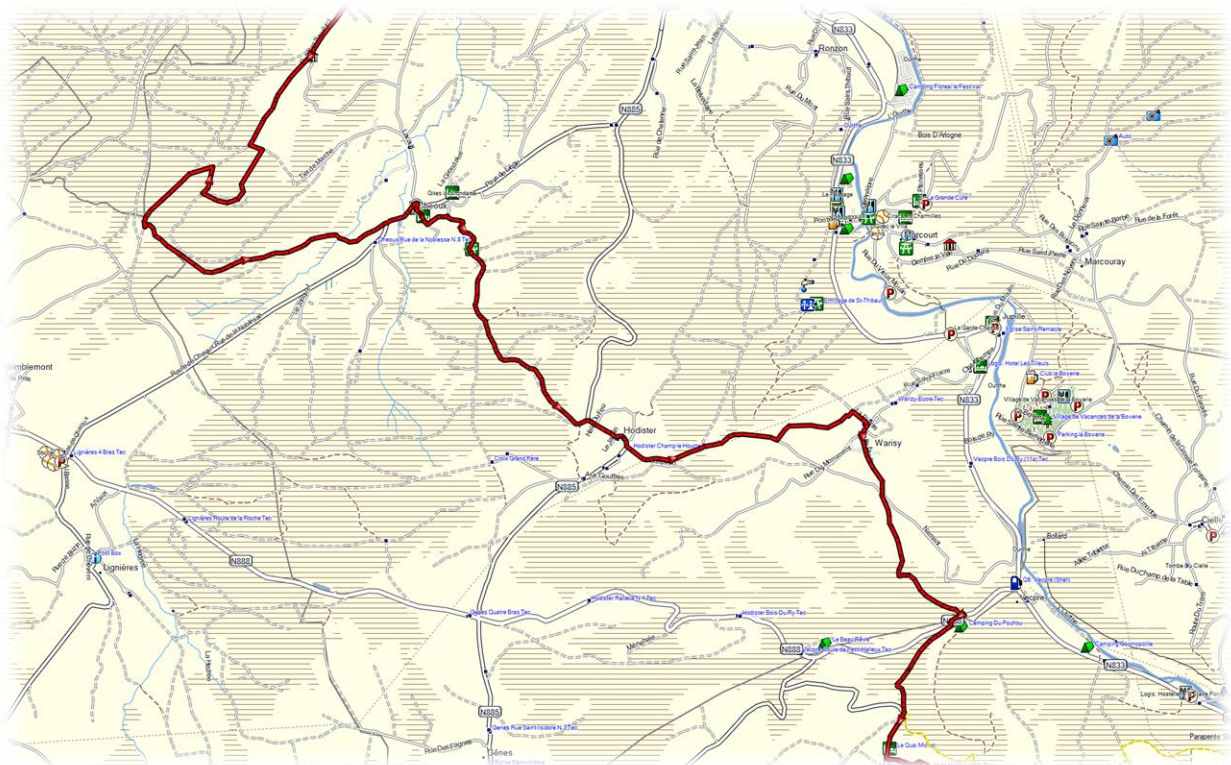
Barbara,

Ik heb jou leren kennen als een aangename, bekwame, energieke en knappe dame. Je hebt ons alle dagen verzorgd tot in de tent en daarmee was iedereen content. De tenten, de bar, de keuken en het restaurant zijn perfect, alle deelnemers terug content. Aan drankjes en eten

geen gebrek, er was zelfs echt bestek, en wederom is iedereen content. In naam van de groep kan ik niets anders doen dan jou te bedanken en straks moet ik nog gaan janken. Ik hoop jou nog dikwijls te ontmoeten onder deze katoenen doeken. Overmand van geluk schenk ik jou deze bloemenpluk.

Donderdag 26 augustus 2021

- Wandeling : Van Waharday tot Petit Halleux
- Afstand : 20 km
- Stijgen : 490 m
- Dalen : 500 m
- Duur : 6 uur

We zijn er terug klaar voor en bij vertrek werpen we nog een laatste blik (voor vandaag) op het kamp.

We komen voorbij een spannenbos waar de letterzetter al heel wat bomen heeft gedood. De letterzetter komt vooral voor op spannen, in het bijzonder op de fijnspar, maar kan ook andere

sparrensoorten aantasten. Deze sparren worden in eerste instantie bezocht door mannelijke kevers. Deze zoeken op de schors naar een geschikte plaats om zich naar binnen te boren.

Enmaal binnen begint hij een paringskamer te graven en als deze klaar is begint hij een chemische stof uit te scheiden waarvan de lucht de vrouwtjeskever moet lokken. Een mannetje paart met twee tot drie vrouwtjes waarna deze verder graven onder de schors. In de

noordelijke streken overwinteren de larven onder de schors of bij de wortels van de boom. Op deze manier kan de letterzetter bij droog, warm en windstil weer zich redelijk snel vermeerderen. Om een gezonde boom succesvol aan te vallen zijn ongeveer 4000 tot 6000 letterzetteren nodig. De boom kleurt dan geleidelijk bruin bij gebrek aan voedingsstoffen en sterft af.

We komen voorbij de woning van Jean-Marie Collet. Hij ziet zichzelf wat als de Don Quichotte van Hodister. Het is een aimabel man, die met zijn vreemde kunstwerken, 'art contemporaine', een lach op je lippen wil toveren. Zowat alles is gemaakt uit afgedankte

spullen of gerecupereerde materialen. Materiaal voor zijn werken komt onder meer uit het containerpark van Rendeux. Collet verwerkt zijn eigen levensfilosofie in zijn werken en hangt de passant eigenlijk op een humoristische wijze een confronterend portret van zijn gedrag voor: Collet is opgegroeid in Hodister, hij zorgt met zijn kunstwerken en medewerking aan dorpsfeesten zeker voor wat animo in het dorp.

Niet alleen wandelaars maken gebruik van de bossen, ook ruiters houden van de boswegen.

Af en toe zien we schapen grazen. Schapen zijn broodnodig in de natuur. Heide, bijvoorbeeld, kan niet bestaan zonder schapen. Als heide niet wordt begraasd, dan zou alles

al snel dichtgroeien met grassen, struiken en op termijn zelfs grote bomen. De heide zou binnen tienallen jaren helemaal verdwijnen Schapen houden met hun gegraas de heide open. Ze eten gras zoals het pijpenstrootje tussen de heide weg en verorberen malse, jonge boompjes voordat die de kans krijgen te groeien.

Schape op de heide knabbelen trouwens ook graag aan de heidestruiken zelf maar dat is juist goed. Het stimuleert de groei. Hei en schape hebben samen dus een goede relatie. Een echte

win-win situatie. Een schaap kan een leeftijd van 15 tot 20 jaar halen, maar dit komt in de praktijk zelden voor: meestal worden ze veel eerder geslacht. Op hoge leeftijd verliest een schaap zijn tanden en kiezen waardoor het niet meer goed kan eten. Die gebruiken ze om gras en kruidachtige planten af te snijden, met een beweging zoals een tondeuse. Het grazen gaat dus heel anders dan bij de koe die het gras met zijn tong lostrekt. Een schaap eet daarom veel korter gras dan een koe, en een boer kan wel eerst koeien in een wei zetten en daarna schapen, maar nooit andersom.

Aan de vorm te zien zou deze kapel vroeger wel een oude ijskelder kunnen geweest zijn. Een ijskelder is een losstaande kelder, meestal tonvormig, van vrij grote diepte (5 meter is niet

vreemd), waarin gedurende de winter, grote (1 m × 20 cm × 20 cm) stukken ijs van een (nabijgelegen) plas of sloot opgeslagen worden en met hooi afgedekt (ter isolatie).

Omwille van de diepte van een ijskelder, is deze ruimte goed geïsoleerd. Omdat koude daalt (warmte stijgt), is het mogelijk deze ruimte voldoende koel te houden om – indien er voldoende ijs opgeslagen ligt – het jaar door een hoeveelheid ijs te behouden. In warmere

periodes was het dan mogelijk uit deze kelders ijs op te halen. Tegenwoordig worden ijskelders vaak als overwinteringsplaats gebruikt door vleermuizen, die er hun winterslaap houden. Men nam een stuk ijs uit de ijskelder en bracht het naar de keuken waar het in een kast werd gezet waar groenten en vlees werden bewaard. Men noemde zo'n kast "ijskast", een woord dat we nog steeds gebruiken.

Een jonge vogel zit voor ons op het pad. Vermoedelijk is het diertje ziek. Dat noemen ze dan letterlijk een vogel voor de kat.

De grote stinkzwam komt met behulp van een eiertand uit een 3–6 cm grote knol die in de volksmond met heksen of duivelsei wordt aangeduid. Daaruit strekt zich in enkele uren de 10–20 cm lange poreuze en holle steel. De hoed van de paddenstoel is dan met een groene

slijmerige sporenlaag bedekt die een zeer penetrante geur verspreidt, zelfs tegen de wind in te ruiken. De stank trekt vliegen en kevers aan die voor de verspreiding van de sporen zorgen.

Achter het kamp worden er enkele luchtballonnen opgelaten die over ons kamp varen.

Iedereen is in zijn tent aan het slapen. De rust op de weide is teruggekeerd. Maar enkele leden van onze groep heeft wel het geluid van enkele everzwijnen rond zijn tent gehoord.

Vrijdag 27 augustus 2021

- Wandeling : Van Petit Halleux tot La-Roche-en-Ardenne
- Afstand : 9 km
- Stijgen : 150 m
- Dalen : 260 m
- Duur : 2 u 30'

We staan klaar om te vertrekken. Ik geef nog een korte briefing over het verloop van de dag.

Voor de allerlaatste keer zien we nog eens het kamp tijdens dit verlof.

Begin vorig jaar werden er in de Ardennen meerdere wolven gespot. Twee mannelijke wolven van de Frans-Italiaanse lijn, één in Ebly (regio Neufchâteau) en één in Xhoffraix (regio Malmedy).

Een derde wolf, eveneens van de Frans-Italiaanse lijn werd gezien in Bütgenbach. Bijna tegelijkertijd heeft de Duitse wolf Akéla, die zich bovenop het plateau van de Hoge Venen bevond, gezelschap gekregen van een wolvin. De kans is groot dat er nu een roedel in de

maak is. “En om het helemaal compleet te maken, is er nu ook in de Naamse Ardennen, in Assesse, nog een mannetjeswolf gespot. Mogelijk gaat het om de wolf die eerder al in Havelange was opgedoken”, klinkt het op Welkom Wolf. “Er zijn dus minstens vier solitaire mannetjes en een wolvenkoppel aanwezig in Wallonië.

Ook de wilde kat heeft hier zijn leefgebied. De Europese wilde kat lijkt sterk op een grote, forse huiskat. De Europese wilde kat heeft echter nooit vlekken, enkel strepen. Het belangrijkste verschil tussen de Europese wilde kat en de huiskat is de staart, die bij de Europese wilde kat veel dikker is. Over de staart lopen drie tot vijf brede, zwarte ringen. De

staartpunt is afgerond en zwart. De ogen zijn vaalgeel van kleur. Ze wegen tot 8 kg en hebben een schouderhoogte tot 40 cm.

De wilde kat mag zich dan wel gedragen als een tijger, gevaarlijk is hij zeker niet. Onze wilde kat heeft nog iets met de tijger gemeen: het is een bedreigde soort. Meer nog, tot voor

kort werd de wilde kat zelfs als uitgestorven beschouwd in Vlaanderen. Het moet zo'n 150 jaar geleden zijn dat er bij ons nog wilde katten voorkwamen. In de Hoge Ardennen en de Eifel heeft de soort wel overleefd, en zijn de populaties zich al een tijdje aan het herstellen. Pas in oktober 2012 werd opnieuw een wilde kat gespot op Vlaamse bodem, namelijk ergens in de Kempen.

Met spijt in het hart nemen we afscheid van elkaar in La-Roche-en-Ardenne.

Wel, het was voor mij een eer om deze zeer toffe bende te mogen begeleiden. Ik heb er veel plezier aan beleefd. Zo'n tententocht heeft iets speciaals. Het is anders dan een reis op hotel. Ik denk dat het kampvuur daar veel mee te maken heeft. Maar ook al de rest, het buiten eten, de buitendouche en toilet en het slapen in tenten.

De blaren en de kleine verwondingen die jullie hebben opgelopen zullen spoedig genezen.

Misschien zien we elkaar ooit nog weer.

Andere reisverslagen van deze jongen kun je terugvinden op www.ludwighaese.be

Ludwig D'Haese

benaltijdweg@gmail.com

Tekst

Ludwig D'Haese

Foto's :

Ludwig D'Haese en andere deelnemers.